

جستاری بر سازه‌های رسیپروکال و استفاده از نکسرید در آفرینش گنبدها بوسیله الگوهای اسلامی ایرانی

علی تخمچیان

کارشناس ارشد معماری اسلامی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز.

E-mails: Exipser@rocketmail.com و A.tokhmechian@tabriziau.ac.ir

شماره تماس: ۰۹۳۵۹۱۵۸۶۲۷

چکیده

سازه‌های رسیپروکال از سازه‌هایی هستند که می‌توان سابقه‌ی استفاده از آنها را در قرون معاصر، گذشته و حتی کهن یافت. سازه‌هایی که بسیار بومی و طبیعی هستند و توجه به ساختار آنها می‌تواند فرم‌های متنوعی همچون پل، سقف و گنبد را بسازد. امروزه استفاده انبوه و کلان از سقف‌های رسیپروکال در بسیاری از فضاها از جمله گنبد پاپیون‌ها، نمایشگاه‌ها، سرپناه‌های موقت یا دائم و مواردی این چنینی، نشانگر آینده‌ی روشن استفاده از این سازه‌ها دارد. سازه‌های رسیپروکال یا قاب‌های رسیپروکال، شبکه‌های سازه‌ای سه‌بعدی متکی بر هم هستند که عمدتاً به عنوان سازه سقف استفاده می‌شود. این سازه‌ها ویژگی‌ها، مزایا و معایب خاصی دارند ولی با وجود ویژگی‌های رفتاری مناسب، برای سازه‌های سقفی وسیع و گسترده ایده‌آل هستند و می‌توان با استفاده از الگوهای، آنها را زینت داد. استفاده از نقوش هندسی که در اغلب آثار هنر و معماری ایرانی اسلامی دیده می‌شوند، یکی از این الگوها هستند که در گنبدها نیز دیده می‌شوند. بکارگیری این خطوط در خلق گنبدهای نکسریدی رسیپروکال می‌تواند به طرح‌های جذاب و متنوعی منتهی شود، که هدف این پژوهش می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: رسیپروکال، نکسرید، گنبد، الگوهای اسلامی ایرانی.